

GEEN WOLKJE AAN DE

De zon schijnt volop, er is geen wolkje aan de lucht. Het is warm, heel warm. Sommige mensen lopen te klagen hoe warm het wel niet is. Blijkbaar zijn ze de regen van vorige week vergeten. Bij gebrek aan een airco de ventilator maar aangedaan. Buiten op de tuinstoel even Facebook checken. Daar volgt de ene waarschuwing na de andere. Da's waar ook, in de auto wordt het snikheet. Dat koekblik is na enkele minuten zon op het dak al 50 graden. Daar wil je niet in zitten. En volgens de waarschuwingen ook geen baby of hond. Maar niemand die je waarschuwt voor je konijn in z'n hok of de schildpad in de zon. Hoe overleven die de zomerse hitte?

TEKST EN FOTO'S: STIJN PETERS, DIERENARTS

Konijnen, cavia's, kippen, parkieten, papegaaien, schildpadden en wallaby's zijn in de zomer gewoon buiten te vinden. Zelfs in de winter kunnen ze prima omgaan met de lage temperaturen, zolang er maar een beschutte, vorstvrije plek is waar ze kunnen schuilen. In de zomer komen deze dieren pas echt tot hun recht. Ze hebben zich wat dat betreft prima aangepast aan ons klimaat maar van temperaturen boven de 25 graden is niet ieder dier gediend. Dan moeten er maatregelen worden getroffen.

Vitamine Zon

Reptielen zijn voor hun lichaamstemperatuur volledig afhankelijk van de temperatuur in de omgeving. Ze hebben de zon en omgevingswarmte nodig om op te warmen. Die warmte is belangrijk om daarna voldoende energie te hebben om op zoek te gaan naar eten. De warmte stimuleert daarnaast het afweersysteem. Wat de ideale temperatuur is voor een bepaald reptiel, is vooral afhankelijk van de oorspronkelijke leefomgeving en -gewoonten. Dieren die in de schemering actief zijn, worden warm door de omgevingstemperatuur en de verwarmde ondergrond. Dergelijke dieren hebben een lagere temperatuur nodig dan dieren die zich elke dag in de volle zon opwarmen en daarna de woestijn in banjeren. Als het zonnetje schijnt kunnen de meeste reptielen prima naar buiten. Ze mogen dan lekker

opwarmen in de zon, maar belangrijk is wel dat ze ook de schaduw op kunnen zoeken. Dan kunnen ze zelf hun temperatuur bepalen. Een ander voordeel van de zon: ze krijgen ook direct de broodnodige uv-straling zodat ze in hun huid vitamine D kunnen aanmaken.

Zo kunnen onder meer baardagamen en groene leguanen heerlijk genieten van de zomerwarmte. In de nacht moeten ze het wel warm genoeg hebben, om te voorkomen dat ze de dag erna te lang moeten doen over het opwarmen. Datzelfde geldt voor landschildpadden. In de zomer kunnen die prima naar buiten, maar zodra de nachttemperaturen te laag worden, moet het (nacht)verblijf worden voorzien van warmtelampen. Voor moerasschildpadden geldt dat ze best een hele tijd op het droge, in de zon kunnen doorbrengen. Na verloop van tijd moeten ze toch het water in om te voldoen aan hun leefgewoonten.

Groen is het water

Vissen vertonen veel overeenkomsten met reptielen wat betreft hun temperatuurregulatie. Ook zij zijn afhankelijk van de watertemperatuur. De temperatuur van vijverwater is echter veel stabielere dan de omgevingstemperatuur. Water warmt minder snel op en koelt ook minder snel af. Een vijver die in de volle zon ligt, kan behoorlijk snel warm worden, maar planten aan de oppervlakte remmen die opwarming juist weer. Te warm vijverwater is niet bevorderlijk voor de waterbewoners. Het zuurstofgehalte

LUCHT

vermindert in warm water. In warm water neemt ook het aantal micro-organismen toe. Voornamelijk algen kunnen het vijverwater behoorlijk groen kleuren. Daardoor is de bodem van de vijver niet meer te zien. Op zich kunnen de normale algensoorten weinig kwaad. Ze vormen een rijke voeding voor de vissen. Daarnaast voorkomt de alg ook de negatieve invloed van de zon. Voor wie een esthetisch verantwoorde vijver wil, zit er niets anders op dan de algengroei te voorkomen. Dat kan alleen door de stimulerende factoren van algengroei in te dammen. Minder visvoeding, meer begroeiing op het water en een goede pomp zijn de basisvoorwaarden. Daarnaast zal dan wel de watertemperatuur goed moeten worden gecontroleerd. Afhankelijk van de vissoort ligt de maximale temperatuur voor vijverwater ergens tussen de 20 en 25 graden. Het is dus goed om dit vooraf te onderzoeken.

Huisje, boompje, oververhit beestje

Konijnen en cavia's hebben het wat hun lichaamstemperatuur betreft een stuk makkelijker. De hoge temperaturen in de zomer vormen wel een uitdaging. Zeker boven de dertig graden komen ze makkelijk in de problemen. Ze worden minder actief, gaan liggen en liggen lang uitgestrekt. Om dat voor te zijn moet er goed opgelet worden met bijvoorbeeld de plaatsing van de kooi. De meesten zullen er wel rekening mee houden dat die het best in de schaduw kan komen te staan. Wie een ren in de tuin plaatst moet erop letten dat de dieren ook de schaduw op kunnen zoe-

Het komt echter vrij vaak voor dat konijnen juist minder drinken tijdens warme dagen dan tijdens koelere.

ken. Een konijn of cavia die uren in de volle zon zit raakt oververhit, droogt uit en eindigt in een coma voor hij sterft. Ook een overkapping of huisje dat in de zon staat, warmt van binnen behoorlijk snel op. Het kan tot dezelfde ernstige klachten leiden als een dier er te lang in verblijft. Schuilmogelijkheden moeten dus ook in de schaduw worden geplaatst.

Verkoeling is een goed hulpmiddel om de warmste dagen door te komen. Door het drinkwater regelmatig te vervangen, houd je het koel. Het komt echter vrij vaak voor dat konijnen juist minder drinken tijdens warme dagen dan tijdens koelere. Je kunt er dan voor kiezen om konijnen en cavia's in de zomer vaker pasgewassen groenten aan te bieden, met een laagje water erop. Voor konijnen die daarvan diarree krijgen is dit niet aan te raden. Diarree komt trouwens niet door het extra water in de voeding, maar is vaak een gevolg van het slechte aanpassingsvermogen van de flora in de darm. Iets wat bij de cavia nauwelijks een rol speelt. Ook op andere manieren kan een buitendier afkoelen. Een fles met bevroren water, in een doek gewikkeld om bevroering te voorkomen, kan een bron van koelte vormen. Tegels kunnen worden besproeid met koud water, zodat de dieren van onderaf verkoelen. Bovendien zijn cavia's echte waterratten. Ze vinden het geweldig leuk om een stukje te zwemmen. Dat is pas echt genieten van de zomer. ←